

עיתים ITIM
יעוץ ומידע Resources and
במעגל החיים היהודי (ע"ר) Advocacy for Jewish Life

מצב שירותי הדת - מעקב עתים

סוגיות מגדריות בהליך הרישום לנישואין

ל"ג בעומר - התשע"ג - 2013

הקדמה

לקראת ל"ג בעומר, אנו מבקשים להציג סקירה של שירותי הדת בתחום המערב סוגיות מגדריות בלשכות הרישום לנישואין.

במסגרת הליך הרישום לנישואין עולות שאלות רבות בענייני יחסי דת ומדינה וזכויות הפרט במסגרת הממסד הדתי. הערבוב בין היבטים מנהליים והלכתיים, וכן הנגיעה בנושאים אישיים, משפחתיים, ציבוריים ומשפטיים, יוצר מחלוקות רבות ומשליך באופן ישיר על חייהם של עשרות אלפי אזרחים במדינת ישראל מדי שנה.

מאחר שהנישואין בין יהודים במדינת ישראל מתקיימים על פי "דין תורה", רבות מהמחלוקות סביב תחום זה כרוכות בסוגיות מגדריות ומציאות בה נשים אינן זוכות ליחס הוגן ושוויוני. ועדיין, על אף

מגמות סותרות, מרבית הזוגות היהודיים נישאים בארץ "כדת משה וישראל", על ידי הרבנות, בין אם כאילוץ הנוגע מהמחצית החוקי במדינה, ובין אם מבחירה. כיוון שכך, ישנה חשיבות רבה ביצירת מערך נישואין מוסדר, הוגן ושוויוני ככל הניתן, שפועל לתת מענה הולם לנושאים מגדריים במסגרת הוראות הדין. ישנן הצעות רבות ומגוונות לשינוי כולל בהליכי הרישום לנישואין, אך סקירה זו מתמקדת דווקא במצב הקיים, תוך בחינת שינויים שניתן לבצע עוד היום, מחוץ לזירה הפוליטית.

למרכז הסיוע של 'עיתים' מגיעות מדי שנה אלפי פניות בנושא הנישואין. רבות מהפניות נוגעות להליכי הרישום לנישואין. מעל 60% מהפונים לעתים בתחום זה הם נשים. נתון זה מעיד על כך שהכללות לוקחות חלק משמעותי בכל הקשור בהליך הרישום לנישואין ברבנות, אך עדיין חסרה התייחסות מקיפה לסוגיות המגדריות הנוגעות לנושא. לפיכך, ביקשנו לבחון את מקומן של הנשים בהליך הרישום לנישואין, תוך מטרה להעצים את מעמדן ולהוביל ליצירת הליכים שוויוניים ככל הניתן. סקירה זו מציגה תמונה עדכנית, תוך הצבעה על שינויים שחלו בתחום במהלך השנה האחרונה לצד תיקונים נוספים הנדרשים במטרה לשפר את המציאות הקיימת.

הסקירה מתבססת על מעקב 'עיתים' אחר המתרחש בשירותי הדת, במסגרתו מטופלות פניות רבות על ידי מרכז הסיוע של העמותה, תוך בחינת החוקים וההנחיות הנוגעים לממסד הדתי. ההתעסקות היום יומית עם פניות רבות, שזוכות לסיוע וליווי מצד צוות 'עיתים' תוך איתור פתרונות בירוקרטיים והלכתיים, מאפשרת הבנה עמוקה של הסוגיות עם אפשרות להציע נקודות לשיפור, מבלי לוותר על מורכבות הדברים.

אנו תקווה כי סקירה זו תהיה לעזר לציבור בישראל בכלל, ולנשים הבאות להירשם לנישואין בפרט, וכי יוביל להעלאת הסוגיות המגדריות לסדר היום, תוך שאיפה להסדיר את הבעיות ולחזק את מעמד הנשים בתוך הממסד הדתי.

הנחיית רשמי נישואין לאשר הסכמים למניעת סרבנות גט

רבות דובר אודות המציאות הכואבת והמורכבת של מסורבות הגט. קשת רחבה של ארגונים, ובהם עמותת 'עתים', פועלים במסגרת קואליציית עיק"ר, הקואליציה הבינלאומית לזכויות נשים עגונות, למען שינוי חקיקה, חינוך, הגברת המודעות הציבורית לנושא ואיתור פתרונות הלכתיים. דרך אפשרית להתמודדות עם סרבנות גט היא חתימה על הסכם קדם נישואין כבר בעת הרישום לנישואין. ישנן מספר הצעות נוספות להסכמי קדם נישואין, שנועדו להתמודד עם התופעה, כאשר רובן מבוססות על תמריץ כלכלי לשני הצדדים ליישב את המחלוקות מבלי להגיע למצב של סרבנות גט וזאת לאחר הליך של טיפול זוגי על מנת להגיע להחלטה מושכלת ונבונה (ראו נספח 1).

השאיפה היא כי ההנחיה תסייע ביישום הוראות הדין בשטח ותקל על בני הזוג המעוניינים בהסכם למניעת סרבנות גט, מבלי להידרש להליכים בירוקרטים נוספים בתקופה העמוסה לפני החתונה

השנה הוציא המשרד לשירותי דת הנחיה המחדדת את חובת רשם הנישואין לאמת הסכם ממון (המסגרת המשפטית של הסכמים למניעת סרבנות גט), ככל שיידרש לכך על ידי בני הזוג הנרשמים לנישואין (ראו נספח 2). השאיפה היא כי ההנחיה תסייע ביישום הוראות הדין בשטח ותקל על בני הזוג מעוניינים בהסכם למניעת סרבנות גט, מבלי להידרש להליכים בירוקרטים נוספים בתקופה העמוסה לפני החתונה. באופן זה ניתן להגן על שני הצדדים מסרבנות גט עתידית ולמנוע מקרים קשים של עיגון נשים.

אישור עדות נשים לעניין רווקות

השנה, בעקבות פנייה של עמותת 'עתים', הוציא המשרד לשירותי דת הנחיה בעניין חובה לקבל עדות נשים לעניין רווקות חבריהם בעת הרישום לנישואין (ראו נספח 3). ההנחיה באה על רקע אי בהירות מתמשכת ופניות רבות שהגיעו למרכז הסיוע של 'עתים' אודות נשים המבקשות להעיד ונדחות על ידי רשמי הנישואין. זאת, אף על פי שאין בעדות הרווקות הנמסרת ברבנות הגדרות הלכתיות של כשרות ופסלות עדים לעדות ומדובר בעניין מנהלי בלבד, שאינו כרוך בדיני איסור והיתר לנישואין ולגירושין. למעשה, כבר בתחילת שנת 2011 פסקה מועצות הרבנות הראשית כי אין מגבלה הלכתית על עדות נשים לעניין זה, אך בפועל במרבית לשכות הרישום לנישואין בני הזוג הונחו להביא עדים גברים בלבד. בהנחיות החדשות נקבע כי "ניתן לקבל עדות אישה... לצורך הוכחת מעמד אישי של הנרשם/ת לנישואין (פנויה, יהודיה) בלשכות הנישואין במועצות הדתיות והאזריות". ההנחיה תגביר את השוויון המגדרי ותסייע לנשים רבות, בעיקר מרקע דתי, שביקשו כי חברותיהן תעידנה בעניין רווקותן במקום גברים, שאינם תמיד נמנים על חוגן החברתי.

השנה, בעקבות פנייה של עמותת 'עתים', הוציא המשרד לשירותי דת הנחיה בעניין חובה לקבל עדות נשים לעניין רווקות חבריהם בעת הרישום לנישואין

שמו של אדם אינו נתון מידע רשמי ויבש, אלא מרכיב משמעותי בזהותו. בעבר היה נהוג כי האשה

חובה על רשם הנישואין

להחתים את שני בני הזוג על

טופס מטעם רשות האוכלוסין

וההגירה של משרד הפנים בו

כל אחד מהם מצהיר מה שם

המשפחה אותו הוא מעוניין

לשאת לאחר הנישואין

שינתה את שם משפחתה עם נישואיה לשם משפחתו של בעלה.

תיקון חוק השמות¹ בשנת 1996 קבע כי קיימת בחירה חופשית

במסגרתה ניתן לבחור בשם המשפחה של בן/ת הזוג, אך גם

להמשיך לשאת את שם המשפחה הקודם, לצרף לשם המשפחה

את שם המשפחה של בן/ת הזוג, לבחור שם משפחה חדש עבור

שני בני הזוג ועוד. עם זאת, ברוב המקרים רשמי הנישואין לא

שואלים את הכלה, ובוודאי שלא את החתן, מה שם המשפחה

אותו היא מבקשת לשאת לאחר החתונה. יצוין כי לאחר הנפקת

תעודת הנישואין לא ניתן לעשות שינויים בשם המשפחה בלשכת הנישואין וכל בקשה לשינוי הפרטים

צריכה להבדק לגופה בלשכה המשפטית של המשרד לשירותי דת. הליך זה הקשה על שינוי שם

משפחה שניתן בטעות וגרם עוגמת נפש למי שבטעות שונה שם משפחתו. אי לכך, בעקבות פסק דין

שניתן ב-22 באוקטובר 2012 בבית משפט השלום בתל אביב², הוציא השנה המשרד לשירותי דת

הנחיה בעניין טופס הודעה על בחירת שם משפחה בעקבות נישואין (ראו נספח 4). על פי ההנחיה חובה

על רשם הנישואין להחתים את שני בני הזוג על טופס מטעם רשות האוכלוסין וההגירה של משרד

הפנים בו כל אחד מהם מצהיר מה שם המשפחה אותו הוא מעוניין לשאת לאחר הנישואין. הנחיה זו

מיישמת בשטח את הוראות החוק ומעצימה את חופש הבחירה של נשים בעניין שם משפחתן לאחר

הנישואין, תוך שינוי הנחת היסוד כי נשים תאמצנה באופן אוטומטי את שם המשפחה של בן זוגן.

ביטול האגרה על זוגות המבקשים לאשר הסכם למניעת סרבנות גט

בהנחיית המשרד לשירותי דת נקבע כי רשם הנישואין רשאי לגבות מבני הזוג המעוניינים לחתום על

האגרה מטילה "קנס" דווקא

על זוגות המעוניינים לחסוך

התדיינות משפטית עתידית

ולפעול למען המוסר האנושי

והשוויון המגדרי

הסכם ממון, לרבות הסכם למניעת סרבנות גט, אגרה בסך 210

ש"ח (ראו נספח 2). אגרה זו מתווספת לאגרת רישום לנישואין

בסך 600 ש"ח. למעשה, האגרה מטילה מעין "קנס" דווקא על

זוגות המעוניינים לחסוך התדיינות משפטית עתידית ולפעול

למען המוסר האנושי והשוויון המגדרי. אף על פי שהסכם ממון

למניעת סרבנות גט הוא כלי הלכתי ומשפטי בעל יתרונות רבים,

היקף החתימה על הסכמים מצומצם לאור העדר מודעות ציבורית לנושא והקשיים הבירוקרטיים

והפסיכולוגים הכרוכים בכך.

מן הראוי כי הרשויות המנהליות והמועצות הדתיות יפעלו בשיתוף עם עמותות הפועלות בתחום

להגברת המודעות לחשיבותם של הסכמים אלו ולהקלה בהליכים הדרושים לשם כך. הטלת אגרה

נוספת על הנרשמים לנישואין, בתקופה בה ההוצאות הכספיות ממילא גבוהות, מטילה חסם נוסף

על בני הזוג ומקשה על פתרון בעיית מסורבות הגט. במקום זאת יש לפעול להנגשת ההסכמים

לציבור הרחב, תוך שמירה על זכותם של בני הזוג לבחור נוסח הסכם המתאים להשקפת עולמם.

יתרה מכך, ביטול האגרה אף עשוי להועיל בהפחתת עלויות המדינה, תוך מניעת התדיינות משפטית

עתידית במקרים של סרבנות גט.

תיקונים נדרשים לשנה הקרובה

1 חוק השמות תשט"ז - 1956

2 ת.א. 11-08-29770 ריי ביטון נ' מדינת ישראל ואח'.

ביטול התניית הרישום לנישואין בהליכים חינוכיים המיועדים לנשים

נוסף על הדרישות המנהליות ה"רגילות" בהליך הרישום לנישואין, נדרשת הכלה לעבור הליכים נוספים, שלכאורה אינם בתחום ההליך הבירוקרטי של פתיחת התיק אלא נוגעים לתחום של שמירת הלכות טהרת המשפחה. מידת ההקפדה על כל פרטי הליכים אלו משתנה ממועצה דתית אחת לשנייה.

ראשית, במהלך תהליך הרישום לנישואין, מופנית הכלה לפגישה קצרה אצל רבנית מדריכת כלות כדי לאשר את מועד החתונה בהתאם למועד הוסת, וזאת בתנאי שיתקיים במועד המאפשר לספור 7 ימים "נקיים" לאחר הוסת. שנית, מחויבת הכלה לעבור הדרכה הלכתית אצל מדריכת כלות לקראת הטבילה במקווה הטהרה. ככלל, ההדרכה מועברת על-ידי מדריכת כלות מטעם המועצה הדתית. עם זאת, אין אחידות בין המועצות הדתיות בעניין משך ההדרכה, כאשר בחלק מהמועצות ההדרכה אורכת מספר מפגשים ובחלקן מפגש בודד של שעה וחצי בלבד. במידה והכלה רוצה לעבור הדרכה במסגרת פרטית, כך שתוכל להשפיע על אופי ההדרכה, רשאית היא לעשות זאת בתנאי שהמדריכה המבוקשת על ידה מאושרת על-ידי המועצה הדתית הספציפית בה נפתח התיק.

בעוד נשים וגברים יהודים ברחבי העולם לומדים הלכות טהרת המשפחה לקראת החתונה, אין הכרח כי לימודים אלו יכפו על בני הזוג. ראוי כי מתוקף תפקידה המנהלי, תימנע לשכת הרישום מהתערבות בבחירה ההלכתית של בני הזוג, כאשר הדבר כרוך בפגיעה בחופש הדת ובצנעת הפרט. על לשכת הרישום לנישואין לעסוק בענייני איסור והיתר בנישואין בלבד ולבחון את כשרות בני הזוג להינשא זו לזה, תוך הימנעות מצעדים "חינוכיים" באופיים, המיועדים לנשים בלבד ואינם בתחום אחריותה של הרשות המנהלית. יש להסדיר עניין זה בנהלים אחידים לכל לשכות הרישום במטרה לאפשר לנשים היכרות עם הלכות טהרת המשפחה ללא שהרישום לנישואין עצמו יותנה בכך, תוך הגנה על כבוד האשה וחירותה גם בתוככי המועצה הדתית.

קידום שילובן של נשים בהליכי הרישום

לפי הוראות החוק, ההלכה היהודית היא הגורם המעצב את אופן התנהלות הנישואין בין יהודים במדינת ישראל. עם זאת, סביב ההליכים ההלכתיים-דתיים המחייבים, קיימים גם הסדרים מנהליים רבים, שנועדו לקבוע את אופן הרישום לנישואין מבחינת הדין האזרחי. תפקיד רשם הנישואין הוא בעיקרו תפקיד מנהלי, כאשר ההליכים ההלכתיים מתבצעים ברובם במסגרת בית הדין הרבני או על ידי רב מורשה לעריכת חופה וקידושין. עשרות אלפי החתנים והכלות הפונים ללשכות הנישואין ברחבי הארץ פוגשים

רבנים, גברים, הממלאים את תפקיד "רשם הנישואין". בשנים האחרונות נשים משמשות בתפקידים שונים במסגרת המועצות הדתיות ולאחרונה אף ישנן מספר מועצות בהן נשים משמשות כרשמות נישואין. הדבר מוכיח כי ההגמוניה הגברית בהליך הרישום לנישואין אינה

הכרחית וכי על ידי שינוי תודעתי ניתן להוביל גם לשינוי המציאות בשטח ולקידומן של נשים. יש להמשיך את המגמה להגברת שילובן של נשים במועצות הדתיות בכלל ובמסגרת הליך הרישום לנישואין בפרט, תוך חתירה לשוויון בהליכים המינהליים ברוח הוראות חוק שיווי זכויות האשה³.

בשנה האחרונה המשרד לשירותי דת נדרש למספר סוגיות מגדריות וחלו שינויים חיוניים ברמה המנהלית. יחד עם זאת, עדיין נותרה מלאכה רבה לקידום מעמדן של נשים במסגרת הליכי הרישום ולטיפול בסוגיות המגדריות השונות. על מנת לתקן את הפערים הקיימים בין האיש לבין האישה, יש להעלות את הנושאים לסדר היום ולעצב תודעה המקדמת שוויון מגדרי גם במסגרת הממסד הדתי. אמנם, יש מגבלות מסוימות הנוצרות בפרשנות הניתנת להלכה היהודית, אך אנו מאמינים כי אין זה מונע קידום שוויון והוגנות בכל המתרחש בתוך הרשות העוסקת בפן המנהלי של הרישום. אנו תקווה כי דברים אלו ימצאו אוזן קשבת אצל הגורמים המקצועיים העוסקים בנישואין וכי הדבר יוביל לצמצום הפערים הקיימים בתחום זה.

כתיבה ומחקר: עו"ד אלעד קפלן, נעמה סרי-לוי, אלישבע קובארי-לוי

הסכם לכבוד הדדי

שנערך ב_____ ביום _____ לחודש _____ שנת _____,

בין _____ שם האיש
מספר תעודת זהות _____
(שיקרא להלן: "האיש"),

לבין _____ שם האישה
מספר תעודת זהות _____
(שתקרא להלן: "האישה"),

הואיל והאיש והאישה (להלן: "בני הזוג") הסכימו ביניהם להינשא בחופה וקידושין כדת משה וישראל,

הואיל ובני הזוג מתכוונים לנהוג כבוד אחד כלפי משנהו וליישב חלוקי דעות ביניהם בהגינות ובדרכי נועם,

והואיל ובני הזוג הסכימו להשתית את חיי נישואיהם על יסודות של אהבה, אחוה, שלום, שוויון, כבוד, התחשבות, הגינות ואכפתיות הדדיים,

לפיכך, סוכס בין בני הזוג כדלקמן:

מבוא

א. המבוא להסכם זה מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

ההודעה

ב. רצה אחד מבני הזוג לגור בנפרד מבן זוגו, יכול הוא למסור הודעה בכתב למשנהו ובה הוא מודיע כי הוא מבקש לממש את התחייבויות בן הזוג השני המופיעות בסעיף ה' או ו' שלהלן, לפי הענין, (להלן: "ההודעה").

אין במשלוח הודעה על ידי בן זוג אחד כדי למנוע משלוח הודעה גם על ידי בן הזוג השני. מסירת ההודעה תבוצע במסירה אישית או במשלוח ההודעה בדואר רשום או בתחליף המצאה בהתאם לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984. יום מסירת ההודעה כאמור יקרא להלן: "יום ההודעה".

שולח הודעה רשאי לבטלה בכתב ולחזור ולשולח לפי שיקול דעתו הבלעדי.
אין בביטול הודעה כדי לפגוע בתוקפה של הודעה ששלח בן הזוג השני.

שיקום הנישואין

ג. 1. מקבל ההודעה רשאי לבקש לשקם את הנישואין בעזרת גורם מקצועי מוסכם (להלן: "המסייע לשיקום הנישואין"). בהעדר הסכמה בין בני הזוג בבחירת המסייע לשיקום הנישואין, ימונה המסייע לשיקום הנישואין ע"י האגודה הישראלית לטיפול במשפחה ובנישואין ולחינוך בחיי משפחה.

2. בני הזוג מתחייבים להופיע בפני המסייע לשיקום הנישואין עד שלוש פעמים. שכרו של המסייע לשיקום הנישואין עבור הפגישות הנ"ל ישולם שווה בשווה ע"י שני בני הזוג.

3. לא יאוחר מ-180 יום מיום ההודעה, ימסור המסייע לשיקום הנישואין מכתב לכל אחד מבני הזוג בו יציין אם בני הזוג הגיעו להסכמה לשקם את הנישואין, אם לאו. כאשר בני הזוג לא הגיעו להסכמה לשקם את הנישואין, אך לדעת המסייע לשיקום הנישואין יש בכוחו של טיפול זוגי לעזור לבני הזוג לשקם את נישואיהם, יציין זאת במכתבו.

התקופה

ד. שלח אחד מבני הזוג הודעה, חלפו 180 (מאה ושמונים) יום מיום ההודעה (להלן: "התקופה"), ובני הזוג לא הגיעו להסכמה לשקם את הנישואין והמסייע לשיקום הנישואין לא ציין כי לדעתו יש בכוחו של טיפול זוגי לעזור לבני הזוג לשקם את נישואיהם, זכאי השולח לנקוט כל פעולה למימוש התחייבויות בן הזוג השני המופיעות בסעיף ה' או ו' שלהלן, לפי הענין (להלן: "ההתחייבויות").

כאשר המסייע לשיקום הנישואין ציין כי לדעתו יש בכוחו של טיפול זוגי לעזור לבני הזוג לשקם את נישואיהם – תוארך התקופה ב-90 ימים נוספים (להלן: "התקופה הנוספת") ויחול על התקופה הנוספת האמור בסעיף ג (2) שלעיל.

שולח הודעה רשאי, בכתב, להאריך את התקופה, ולקצר את ההארכה. אין בהארכת התקופה על ידי בן זוג אחד כדי להאריך את התקופה הרלוונטית להודעה של בן הזוג השני. מוסכם במפורש על בני הזוג כי:

1. משך מהלך שיקום הנישואין, האמור בסעיף ג', נכלל בתוך התקופה האמורה, ולא יאריכה אף אם לא התקיימו שלוש הפגישות בפני המסייע לשיקום הנישואין.

2. על אף האמור בסעיף ג' (2) שלעיל, שולח ההודעה רשאי לנקוט כל פעולה למימוש ההתחייבויות בתום התקופה והתקופה הנוספת (אם חלה) בכל מקרה, למעט במקרה בו מונה מסייע לשיקום הנישואין, ושולח ההודעה עצמו לא הופיע בפניו לפי הזמנת המסייע לשיקום הנישואין, כאמור לעיל.

התחייבויות בני הזוג

ה. התחייבויות האיש:

1. האיש מתחייב מעכשיו לשלם לאישה החל מיום נישואיהם וכל זמן היותם נשואים זה לזה כדת משה וישראל, דמי מזונות חודשיים בסכום הגבוה מבין הסכומים המפורטים להלן:
 - א. סך בשי"ח השווה ל-1,500 \$ (אלף וחמש מאות דולר ארה"ב) לפי שער היציג כפי שיהיה ידוע בזמן ביצוע התשלום בפועל.
 - ב. סכום המהווה 50 % (חמישים אחוז) מהכנסתו החודשית הממוצעת (נטו) בשנה שקדמה ליום ההודעה.

על אף התחייבותו זו של האיש לדמי המזונות, האישה מסכימה להסתפק במזונות על פי הנהוג והמקובל על פי דין מיום הנישואין ועד לתום התקופה והתקופה הנוספת (אם חלה).

2. התחייבות זו של האיש אינה תלויה בהכנסותיה של האישה ממשכורת, שכר, רכוש או מכל מקור אחר, ואינה ניתנת לקיזוז כנגד חיובים כלשהם של האישה כלפיו.

3. על אף התחייבותו לשלם דמי מזונות חדשיים כאמור לעיל בסעיף קטן 1 האיש מוחל מעכשיו על כל זכות המוקנית לו על פי דין בהכנסות שיהיו לאישה בתקופה בה האישה זכאית למימוש ההתחייבויות, לרבות מעשה ידיה, מותר מעשה ידיה, מציאתה או פירות נכסיה.

4. התחייבויות אלו שרירות וקיימות במלואן על אף כל מעשה או מחדל של האישה.

5. על אף האמור בסעיף קטן 4, התחייבויות אלו בטלות אם האישה תסרב לסיום הנישואין כהגדרת "סיום הנישואין" בסעיף ז' או שלא תופיע בבית הדין, היא או שלוחה, במועד שנקבע כנדרש ללא סיבה מוצדקת לאי ההופעה.

ו. התחייבויות האישה:

1. האישה מתחייבת מעכשיו לשלם לאיש החל מתום התקופה והתקופה הנוספת (אם חלה) וכל זמן היותם נשואים זה לזה כדת משה וישראל, דמי מזונות חודשיים בסכום הגבוה מבין הסכומים המפורטים להלן:

- א. סך בשי"ח, השוה ל-1,500 \$ (אלף וחמש מאות דולר ארה"ב) לפי שערו היציג כפי שיהיה ידוע בזמן ביצוע התשלום בפועל.
- ב. סכום המהווה 50 % (חמישים אחוז) מהכנסתה החודשית הממוצעת (נטו) בשנה שקדמה ליום ההודעה.

2. התחייבות זו של האישה אינה תלויה בהכנסותיו של האיש ממשכורת, שכר, רכוש או מכל מקור אחר, ואינה ניתנת לקיזוז כנגד חיובים כלשהם של האיש כלפיה.

3. על אף התחייבותה לשלם דמי מזונות חודשיים כאמור לעיל בסעיף קטן 1 האישה מוחלת מעכשיו על כל זכות המוקנית לה על פי דין כלפי האיש או בהכנסות שיהיו לאיש בתקופה בה האיש זכאי למימוש ההתחייבויות.

4. התחייבויות אלו שרירות וקיימות במלואן על אף כל מעשה או מחדל של האיש.

5. על אף האמור בסעיף קטן 4, התחייבויות אלו בטלות אם האישה תסכים לסיום הנישואין, כהגדרת "סיום הנישואין" בסעיף ז' ותופיע בבית הדין, היא או שלוחה, במועד שנקבע כנדרש, אלא אם נבצר ממנה להופיע בבית הדין מסיבה מוצדקת לאי ההופעה.

סיום הנישואין

ז. לעניין ההתחייבויות האמורות בסעיף ה' ובסעיף ו' דלעיל, "סיום הנישואין" משמעו: סיום הנישואין שבין בני הזוג כדת משה וישראל, ללא קשר וללא התניה בכל צורה או דרך שהיא בנושאים אחרים הנלווים או הקשורים לסיום הנישואין. בכלל זה: ענייני משמורת הילדים, מזונותיהם וחינוכם, ענייני ממון, סמכויות שיפוט או נושאים נלווים אחרים כלשהם (להלן: "עניינים אחרים"). למען הסר כל ספק מובהר, כי אישה שמסכימה לסיום הנישואין כדת משה וישראל, אפילו אינה מסכימה לתנאים או לדרישות בעניינים האחרים, לא תיחשב כמי שמסרבת לסיום הנישואין.

שמירת זכויות

ח. למעט האמור לעיל במפורש אין בהסכם זה כדי לפגוע בזכויות האיש ו/או האישה ו/או הילדים ו/או בכל סעד אחר העומד לרשות מי מבני הזוג ו/או בחלוקת הרכוש של בני הזוג, כמתחייב על פי דין ו/או על פי הסכם שנחתם ביניהם ו/או על פי מנהג המדינה. אין בנקיטת הליכים משפטיים כדי לגרוע מן האמור בהסכם זה. כדי למנוע פגיעה בשלום הבית מסכימים בני הזוג, כי פעולה המקנה סמכות לגוף שיפוטי תיעשה בהסכמה בלבד. כל עוד לא ניתנה הסכמה, תישאר הסמכות לגוף בעל הסמכות המקורית.

תוקף ההסכם

ט. אם יש מחלוקת בין הפוסקים לגבי תקפות ההסכם או סעיף מסעיפיו לפי דין תורה, בני הזוג מקבלים על עצמם את השיטה הנותנת יתר תוקף לסעיפי ההסכם. כל אחד מבני הזוג מתחייב לשלם למשנהו כל סכום, ומקנה לו כל זכות בהתאם לשיטה הנותנת יתר תוקף לסעיפי ההסכם, כך שלא יוכל לטעון טענת "קים ליי".

י. בני הזוג מסכימים, כי במקרה שחלק כלשהו מההסכם זה יפסל, יושמט, יקבע שאינו תקף, לא יוכל להתבצע או לא יוכל להיות מוצא אל הפועל, הרי דבר זה לא יפגע בתוקף שאר חלקי ההסכם והם יעמדו בתוקפם המלא.

יא. הימנעות או שיהוי או עיכוב של מי מבני הזוג מלתבוע ו/או לפעול למימוש זכות המוקנית לו על פי ההסכם זה אין בה משום ויתור או מחילה על כל זכות כאמור, אלא אם נעשו הויתור או המחילה בכתב.

יב. כל ההתחייבויות בהסכם זה חלות מעכשיו בשעבוד הגוף, ונעשו בבית דין חשוב, לא כאסמכתא ולא כטופסי שטרות, אלא ככל שטרי ממון הנוהגים בישראל, כהוגן וכתיקון רבותינו ז"ל. כל התנאים האמורים לעיל תקפים כתוקף תנאי בני גד ובני ראובן. בני הזוג התנו זה עם זה שלא ישמיטו את החיובים הנובעים מההסכם זה בשביעית. תוקף ההסכם זה כתוקף כל השטרות, כתקנת חז"ל, בביטול ובפסול כל המודעות ומודעי מודעות והעדים עליהם. על כל הנ"ל קיבלו בני הזוג התחייבות בקניין המועיל, על כל דבר לפי עניינו, ובשבועה. חתימת בני הזוג על ההסכם זה היא הודאה בכל האמור.

יג. ברצון בני הזוג לתת תוקף להסכם זה הן לפי דין תורה, הן לפי חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג – 1973 (להלן: "החוק") והן לפי כל דין.

יד. סעיף שאינו מוסכם נמחק על ידי העברת קו עליו וחתימת שני בני הזוג בראשי תיבות על יד המחיקה. כל שינוי של ההסכם זה ייעשה בכתב בלבד ובאישור גוף שיפוטי מוסמך.

טו. הכותרות בהסכם זה נעשו מטעמי נוחות בלבד ואין לייחס להם משמעות בפרשנות ההסכם.

טז. כל ההסכם או שטר שייעשה בין בני הזוג לאחר חתימת ההסכם זה, ולא יכלול הפנייה מפורשת להסכם זה, יפורש על פי הכתוב בהסכם זה ויהיה כפוף לו.

יז. בני הזוג מודיעים ומצהירים כי קראו את ההסכם, והוא הוסבר להם, והם הבינו את כל הכתוב בו, והם חותמים עליו מרצונם החופשי ללא כל אילוץ, וכי ניתנה להם האפשרות להתייעץ עם כל מי שמצאו לנכון, לרבות ייעוץ משפטי והלכתי.

יח. היה ומי מבני הזוג לא יתגורר במדינת ישראל או היה ומסיבה אחרת כלשהי יימצא שלא ניתן לאכוף הסכם זה בתחום השיפוט בו מתגוררים בני הזוג בעת מי מהם יבקש את אכיפת הוראותיו, אזיי ייראו בני הזוג כמי שחתמו במקום זאת על הסכם הבוררות באנגלית בשם

Binding Arbitration Agreement המכונה Prenuptial Agreement המומלץ על ידי

ה-Beth Din of America (הנמצא בכתובת 305 Seventh Avenue, New York NY, 10001) לשימוש בנישואין, ובני הזוג נתנו את הסכמתם לכללים ולסדרי הדין של בית הדין של

ה-Beth Din of America (כפי שאלה מצויים באתר האינטרנט www.bethdin.org). ניתן למצוא עותק של ה-Binding Arbitration Agreement המכונה Prenuptial Agreement באתר האינטרנט <http://www.bethdin.org>. הסכם זה מצורף בזאת להסכם הנוכחי כנספח ב', ובני הזוג מודיעים כי קראו את ההסכם הנ"ל.

ועל זה באנו על החתום:

האישה

האיש

נספח להסכם לכבוד הדדי – התניות ממוניות

שנערך ב _____ ביום _____ לחודש _____ שנת _____,

בין _____ (שיקרא להלן: "האיש"),
שם האיש _____ מספר תעודת זהות _____

לבין _____ (שתקרא להלן: "האישה"),
שם האישה _____ מספר תעודת זהות _____

הואיל והאיש והאישה (להלן: "בני הזוג") הסכימו ביניהם להינשא בחופה וקידושין כדת משה וישראל,

והואיל ובני הזוג חתמו ביום _____ לחודש _____ שנת _____ על הסכם לכבוד הדדי, וברצונם להוסיף לו את התניות הממוניות כפי שיפורטו להלן,

לפיכך, הוסכם בין בני הזוג כדלקמן:

יחסי ממון

- א. כל אחד מבני הזוג מתחייב לשלם למשנהו כל ממון ומקנה לו כל זכות כמתחייב מהוראות חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג - 1973 ופרשנותן המוסמכת כפי שיהיו במועד חלוקת הרכוש, לרבות הסדר איזון המשאבים.
2. האישה זכאית לבחור בין מימוש האמור לעיל בסעיף זה לבין קבלת סך של 50,000 ש"ח (חמישים אלף שקלים חדשים) צמודים למדד המחירים לצרכן מיום 16 בינואר 2003 ועד למועד התשלום בפועל.

ב. על אף האמור בחוק הנ"ל, מוסכם במפורש על בני הזוג כדלהלן:

1. חלוקת הרכוש תתבצע בתום התקופה והתקופה הנוספת (אם חלה) כהגדרתן בסעיף ד' בהסכם לכבוד הדדי דלעיל.
2. הסכם זה אינו בא לפגוע בזכות האישה לעיקר כתובה כדין, אולם סכום זה כלול בסכומים שהיא זכאית להם, על פי האמור לעיל בסעיף א' בנספח זה.
3. האישה מוחלת בזאת על התוספת לכתובתה. אם בכל זאת תקבל האישה בעתיד סכום כלשהו כתוספת כתובה, היא מתחייבת לשלם לבעל מיד את הסכום שקיבלה כתוספת הכתובה.

מזונות הילדים

ג. בני הזוג מתחייבים לשאת יחדיו במזונות הילדים שייוולדו להם, לרבות שווי הטיפול בהם בשיעור יחסי ליכולתם הכלכלית כמפורט להלן:
מוסכם על בני הזוג כי בקביעת מזונות הילדים יתחשב הגוף השיפוטי הדן בעניין במכלול המשאבים שבידי כל אחד מבני הזוג, לרבות: חלקו של כל אחד מהם בחלוקת הרכוש, יכולת ההשתכרות של כל אחד מבני הזוג, זהות ההורה המשמורן, היקף הסדרי הראייה והביקור, דרישות המשמורת ועוד. הכל במטרה להגיע לקביעה צודקת של חלוקת נטל מזונות הילדים. בני הזוג מתחייבים לשלם כל סכום על פי האמור לעיל.

תוקף ההסכם

ד. אם יש מחלוקת בין הפוסקים לגבי תקפות ההסכם או סעיף מסעיפיו לפי דין תורה, בני הזוג מקבלים על עצמם את השיטה הנותנת יתר תוקף לסעיפי ההסכם. כל אחד מבני הזוג מתחייב לשלם למשנהו כל סכום, ומקנה לו כל זכות בהתאם לשיטה הנותנת יתר תוקף לסעיפי ההסכם, כך שלא יוכל לטעון טענת "קים ליי".

ה. בני הזוג מסכימים, כי במקרה שחלק כלשהו מהסכם זה יפסל, יושמט, יקבע שאינו תקף, לא יוכל להתבצע או לא יוכל להיות מוצא אל הפועל, הרי דבר זה לא יפגע בתוקף שאר חלקי ההסכם והם יעמדו בתוקפם המלא.

ו. הימנעות או שיהוי או עיכוב של מי מבני הזוג מלתבוע ו/או לפעול למימוש זכות המוקנית לו על פי הסכם זה אין בה משום ויתור או מחילה על כל זכות כאמור, אלא אם נעשו הויתור או המחילה בכתב.

ז. ברצון בני הזוג לתת תוקף להסכם זה הן לפי דין תורה, הן לפי חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973 (להלן: "החוק") והן לפי כל דין. ידוע לבני הזוג כי הוראות החוק יחולו עליהם במקרה שלא נקבע אחרת בהסכם ממון שנחתם ביניהם ואושר או אומת בהתאם לחוק וברצונם שהוראות החוק יחולו עליהם בכפוף להוראות הסכם זה.

ח. כל ההתחייבויות בהסכם זה חלות מעכשיו בשעבוד הגוף, ונעשו בבית דין חשוב, לא כאסמכתא ולא כטופסי שטרות, אלא ככל שטרי ממון הנוהגים בישראל, כהוגן וכתיקון רבותינו ז"ל. כל התנאים האמורים לעיל תקפים כתוקף תנאי בני ג' ובני ראובן. הצדדים התנו זה עם זה שלא ישמיטו את החיובים הנובעים מהסכם זה בשביעית. תוקף הסכם זה כתוקף כל השטרות, כתקנת חז"ל, בביטול ובפסול כל המודעות ומודעי מודעות והעדים עליהם. על כל הנ"ל קיבלו בני הזוג התחייבות בקניין המועיל, על כל דבר לפי עניינו, ובשבועה. חתימת בני הזוג על הסכם זה היא הודאה בכל האמור.

ט. סעיף שאינו מוסכם ימחק על ידי העברת קו עליו וחתימת שני בני הזוג בראשי תיבות על יד המחיקה. כל שינוי של הסכם זה ייעשה בכתב בלבד ובאישור גוף שיפוטי מוסמך.

י. הכותרות בהסכם זה נעשו מטעמי נוחות בלבד ואין ליחס להם משמעות בפרשנות ההסכם.

יא. כל הסכם או שטר שייעשה בין בני הזוג לאחר חתימת הסכם זה, ולא יכלול הפנייה מפורשת להסכם זה, יפורש על פי הכתוב בהסכם זה ויהיה כפוף לו.

יב. בני הזוג מודיעים ומצהירים כי קראו את ההסכם, וכי הוא הוסבר להם, והם הבינו את כל הכתוב בו, והם חותמים עליו מרצונם החופשי ללא כל אילוץ, וכי ניתנה להם האפשרות להתייעץ עם כל מי שמצאו לנכון, לרבות ייעוץ משפטי והלכתי.

ועל זה באנו על החתום:

_____	_____
האשה	האיש

אישור / אימות ההסכם

לאחר שנוכחתי שבני הזוג החתומים על ההסכם המצורף, הכולל נספח התניות ממוניות / שאינו כולל נספח התניות ממוניות, המסומן כולו "א" - עשו את ההסכם בהסכמה חופשית ובהבנם את משמעותו ואת תוצאותיו הריני מאשר/מאמת את ההסכם כהסכם ממון.

_____ היום:

_____	_____
חתימה	חותמת

• הגורם המאשר/מאמת –

רושם הנישואין או בית הדין הרבני האזורי או בית המשפט לענייני משפחה או נוטריון

824. הנחיות בעניין אימות הסכם ממון על ידי הרב רושם הנישואין**1. ההנחיה**

1.1 חוק יחסי ממון בין בני זוג מסמיך את הרב רושם הנישואין לאמת הסכם ממון אשר נכרת בין בני זוג לפני עריכת הנישואין או בשעת עריכתם. עפ"י חוות דעת של היועץ המשפטי במשרד לשירותי דת, הרי שחוק זה מטיל חובה על הרב רושם הנישואין לאמת הסכם ממון אם יתבקש לכך ע"י בני הזוג הנרשמים לנישואין.

בהתאם לאמור, נדרש הרב רושם הנישואין לאמת בחתימתו הסכם ממון המובא לפניו אם נתבקש לכך על ידי בני הזוג הנרשמים לנישואין ובלבד שנוכח לדעת כי בני הזוג הניצבים בפניו ערכו את ההסכם מתוך הסכמה חופשית ובהבנים את משמעותו ותוצאותיו.

יודגש כי הנחיה זו מתייחסת להסכם ממון אשר נכרת לפני הנישואין או בשעת עריכת הנישואין בלבד. הרב רושם הנישואין אינו מוסמך כלל לאמת הסכם ממון שנערך לאחר מועד עריכת הנישואין.

למותר לציין, כי הרב רושם הנישואין יאשר בחתימתו הסכם ממון שנערך בכתב בלבד. זאת נוכח העובדה שבהתאם לחוק, הסכם המסדיר יחסי ממון בין בני זוג (לרבות שינוי של הסכם כזה) צריך להיערך בכתב.

1.2 על מחלקת הנישואין במועצה לגבות מבני הזוג אגרה בסך של 210 ₪ עבור שירות אימות הסכם הממון. יש לעקוב אחר סכום האגרה המתעדכן מעת לעת בחוזרי מנכ"ל המשרד.

1.3 על הרב רושם הנישואין לוודא כי העתק מהסכם הממון יישמר בתיק הנישואין במועצה הדתית.

1.4 על מנהל מחלקת נישואין במועצה לוודא כי תיקי הנישואין מוחזקים במשרדי המועצה הדתית בארון נעול, תוך הקפדה כי הגישה לתיקים תהיה אפשרית אך ורק לגורמים המוסמכים לטפל בתיקי הנישואין.

2. אחריות

האחריות לקיום הנחיה זו חלה על הרבנים רושמי הנישואין ועל מנהלי מחלקות הנישואין במועצות הדתיות.

3. מסמכים ישימים

חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973.

4. נספחים

אין

825. הנחייה עדות נשים לצורך הוכחת מעמד אישי של הנרשם/ת לנישואין

1. ההנחיה

בהתאם להחלטת מועצת הרבנות הראשית מיום כ"ד טבת תשע"ב (19.01.2012):
ניתן לקבל עדות אישה, בפני הרב רושם הנישואין או בפני בא כוחו, לצורך הוכחת מעמד אישי של הנרשם/ת לנישואין (פנויה, יהודיה) בלשכות הנישואין במועצות הדתיות והאזורים.

2. אחריות

האחריות לקיום הנחיה זו חלה על הרבנים רושמי הנישואין ועל מנהלי מחלקות הנישואין במועצות הדתיות.

3. מסמכים ישימים

3.1 החלטת מועצת הרבנות הראשית מיום כ"ד בטבת תשע"ב (19.1.2012).

4. נספחים

אין

823. הנחיות בעניין טופס הודעה על בחירת שם משפחה בעקבות נישואין

1. ההנחיה

הנחיה זו מבוססת על סעיף 6 לחוק השמות, התשט"ז-1956 ועל פסק הדין שניתן ביום 22.10.12 בבית משפט השלום בתל אביב בת.א. 29770-08-11 ריי ביטון נ' מדינת ישראל ואח'.

1.1 במועד פתיחת תיק הנישואין ע"י בני הזוג, על פקיד/ה רישום הנישואין למלא יחד עם בני הזוג את טופס "הודעה על בחירת שם משפחה בעקבות נישואין" המצורף בזאת (להלן: "הטופס") ולהחתימם כנדרש על הטופס. מטרתו של **הטופס** - לאפשר לבני הזוג לבחור את שם המשפחה שלהם אשר יופיע בתעודת הנישואין ובמרשם האוכלוסין לאחר נישואיהם.

1.2 רישום שמות המשפחה של בני הזוג בתעודת הנישואין בעת הנפקת התעודה - יובהר כי רישום שמות המשפחה של כל אחד מבני הזוג בתעודת הנישואין ("שם המשפחה לאחר הנישואין") - יתבצע בהסתמך על המבוקש בטופס שנחתם על ידי בני הזוג. בהתאם לכך - רישום שם משפחה בתעודת הנישואין השונה משם המשפחה המופיע בתעודת הזהות של כל אחד מבני הזוג - ייעשה אך ורק אם בני הזוג בחרו בכך וציינו בקשתם זו במפורש בטופס הבקשה החתום.

1.3 לאחר הנפקת תעודות הנישואין - על מחלקת הנישואין להעביר את הטופס ביחד עם תעודות הנישואין לחתימת הרב רושם הנישואין. הרב רושם הנישואין יחתום על תעודות הנישואין ועל הטופס במקום המיועד לכך ויחזירם אל מחלקת הנישואין במועצה הדתית.

1.4 עם קבלת תעודות הנישואין והטופס מאת הרב רושם הנישואין - על מחלקת נישואין למלא בראש הטופס את המספר הסידורי של תעודת הנישואין. מחלקת הנישואין תצמיד את הטופס המקורי אל אחד משני העתקי התעודה הנשלחים למשרד לשירותי דת. המחלקה תקפיד לצלם העתק של הטופס אשר יישמר בתיק הנישואין במועצה.

2. אחריות

האחריות לקיום הנחייה זו חלה על מנהלי מחלקות הנישואין, על פקידי רישום הנישואין ועל הרבנים הרושמים לנישואין במועצות הדתיות והאזוריות.

3. מסמכים ישימים

חוק השמות התשט"ז - 1956.

4. נספחים

טופס "הודעה על בחירת שם משפחה בעקבות נישואין" (יפורסם באתר האינטרנט של המשרד לשירותי דת).

מדינת ישראל
רשות האוכלוסין וההגירה

הודעה על בחירת שם משפחה בעקבות נישואין

מספר תעודת הנישואין

ברכות לרגל נישואיכם

בהתאם לסעיף 6 לחוק השמות ניתנת לכם הזכות לבחור את שם המשפחה לאחר הנישואין.

א. פרטים מזיהוי

פרטי האישה	פרטי הבעל	
		מספר הזהות
		שם המשפחה
		השם הפרטי
		שם האב
		שם האם
		תאריך הלידה העברי
		תאריך הלידה הלועזי
		ארץ הלידה
		המצב האישי הנוכחי

ב. בחירת שם משפחה - למי שנישאה

אני מודיעה/בזה על החלטתי: (לידיעתך, לפי סעיף 2(ב) לחוק השמות ניתן לרשום עד שני שמות משפחה בלבד).
נא לסמן X במשבצת המתאימה לבחירתך.

הודעת האישה	הודעת הבעל
☐ להמשיך ולשאת את שם המשפחה הנוכחי שלי.	☐ להמשיך ולשאת את שם המשפחה הנוכחי שלי.
☐ לשאת את שם המשפחה של בן זוגי.	☐ לשאת את שם המשפחה של בת זוגי.
☐ לחזור ולשאת את שם משפחתי הקודם.	☐ לחזור ולשאת את שם משפחתי הקודם.
☐ לצרף לשם משפחתי את שם המשפחה של בן זוגי.	☐ לצרף לשם משפחתי את שם המשפחה של בת זוגי.
☐ לשאת יחד עם בן זוגי שם משפחה חדש.*	☐ לשאת יחד עם בת זוגי שם משפחה חדש.*
☐ לצרף לשם משפחתי שם נוסף שנבחר יחד עם בן זוגי.*	☐ לצרף לשם משפחתי שם נוסף שנבחר יחד עם בת זוגי.*

שם המשפחה הנבחר:		שם המשפחה הנבחר:	
בלועזית	בעברית	בלועזית	בעברית

* חובת נוכחות והסכמה אישית של שני בני הזוג.

שם וחתומת הרשם / הפקיד

חתומת האישה

חתומת הבעל

תאריך

חותמת המשרד
רושם הנישואין

לשימוש רשם הנישואין

מקום רישום הנישואין ב- _____ תאריך _____

שם רשם הנישואין _____ חתומת הרשם _____

10/2012

לשימוש רשות האוכלוסין וההגירה

מר / 13

קבלה מספר

הלשכה ב- _____ תאריך _____

שם מקבל/ת הבקשה _____ שם הבודק/ת _____